

жавних службовців потрібні знання й уміння по широкому колу питань в області соціальної політики та соціального управління.

Оскільки процес розвитку державного управління соціальною сферою в сучасній Україні має бути інноваційним як за формою, так і за змістом, варто виділити умови, що сприяють успіху нововведень у цій області діяльності та ведуть до підвищення ефективності державного управління соціальною сферою. Основними серед них виступають:

- пропрацьованість інноваційних програм, що вказують на етапи діяльності по впровадженню нового;
- наступність процесу державного управління на всіх його стадіях;
- зусилля органів управління, спрямовані на підтримку нововведень; наявність ресурсів здійснення нововведень;
- інноваційні установки безпосередніх учасників соціальних взаємодій тощо (4).

Завдяки універсальному й інноваційному характеру взаємодій у системі державного управління соціальною сферою, синтезу її структурних і процесуальних засад, стає можливим забезпечити рівноважність та динамізм систем, які здійснюють масштабні соціальні зміни в інтересах людей.

Взаємодії в системі державного управління соціальною сферою, як й в інших соціальних системах, піддані регулюванню як з боку вибору засобів і способів дії, так і з боку мети, на яку вони спрямовані. Регулювання засобів, використуваних для досягнення мети, пов'язане з нормами діяльності, а регулювання самих цілей – з її цінностями (1).

Процес державного управління соціальною сферою є процесом створення соціальних змін. Оскільки соціальні зміни припускають свідому діяльність з трансформації соціальних взаємодій або соціальної ситуації, важливо визначити їхній конкретний зміст. Ґрунтуючись на процесуальних та системних засадах державного управління соціальною сферою, можна визначити його в такий спосіб – це вид гуманістичної діяльності, що включає в себе широкий спектр взаємодій та управлінських впливів її суб'єктів, метою й результатом яких є позитивні для життєдіяльності людини та суспільства соціальні зміни, вирішення або нівелювання соціальних проблем.

Отже, все розмаїття видів соціальних взаємодій та соціальних відносин, що складаються на їхній основі, у системі державного управління соціальною сферою сконцентровано на вирішенні тих або інших соціальних проблем, заявлених суспільством або виявлених фахівцями державного управління (1). У широкому сенсі під соціальними проблемами розуміють всі соціальні явища, пов'язані з поведінкою людей у суспільстві, як у рамках норми, так і за її межами. У більш вузькому сенсі про проблему говорять, виявляючи руйнування стабільних соціальних зв'язків, коли її розвиток призводить до напруженості та конфліктів (9). У цьому випадку для виявлення соціальних проблем об'єктивний стан справ співставляють із нормою. Отже, за будь-якого підходу ці проблеми є частиною соціальних процесів, їхній зміст носить соціальний характер, а форма прояву є особистісною (наприклад, проблема росту розлучень у сучасному глобальному суспільстві й розпад конкретної родини, проблема мотивації підлітків до навчання та ін.).

Література.

1. Введение в теорию государственно-правовой организации социальных систем / Под общ. ред. Е. Б. Кубко. – К.: Юринком, 1997. – 192 с.
2. Гладун З. С. Принципи державного управління / З. С. Гладун // Юридичний вісник. – 1997. – №4. – С. 95-98.
3. Долишній М. І. Регіональна політика на рубежі ХХ–ХХІ століть: нові пріоритети / М. І. Долишній. – К.: Наукова думка, 2006. – 512 с.

4. Лапко О. Інноваційна діяльність в системі державно-го регулювання / О. Лапко. – К.: ІЕП НАНУ, 1999. – 211 с.

5. Національний звіт з людського розвитку – 2001: Сила суспільної взаємодії / ПРООН. – К., 2002. – 127 с.

6. Новиков А. М. Методологія / А. М. Новиков, Д. А. Новиков. – М.: СИНТЕГ, 2007. – 668 с.

7. Рівень життя населення України / НАН України. Ін-т демографії та соц. дослідж., Держ. ком. статистики України; За ред. Л. М. Черенько. – К.: ТОВ «Видавництво Консультант», 2006. – 428 с.

8. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку в Україні: сучасний стан і нові можливості: регіональні дослідження / С. А. Романюк. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – 168 с.

9. Теория и методология исследований социальных проблем / Отв. ред. Р. С. Гринберг, Т. В. Чубарова. – М.: Наука, 2005. – 189 с.

10. Human Development Report Ukraine 2008: Human Development and Ukraine's European Choice / UNDP Ukraine. – 2008. – 124 p.

11. Ukraine Human Development Report 2003: The power of Decentralization / UNDP Ukraine. – 2004. – 123 p.

УДК 35.08

Любов Титаренко

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗГЛЯДУ ФЕНОМЕНУ БЮРОКРАТІЇ

У статті автор аналізує соціально-психологічні аспекти державного управління як основи формування культурно-етичних, морально-психологічних цінностей державних службовців в напрямку розгляду феномену бюрократії та пошуку відповідних до проблем дослідження наукових теорій, які б могли слугувати орієнтирами у формуванні ефективнофункціонуючої системи державної влади.

Ключові слова: соціально-психологічні аспекти, державне управління, феномен бюрократії і бюрократизму, державний апарат і державне управління, успіх демократизації суспільства.

Метою цієї статті є аналіз соціально-психологічних засад державного управління в напрямку формування культурно-етичних, морально-психологічних цінностей державних службовців, спрямованих на розгляд феномену бюрократії та пошуку відповідних наукових теорій, які б могли слугувати змістовним теоретичним підґрунтям у формуванні ефективнодіючої системи державної влади.

Зважаючи на те, що в будь-який час і для будь-якої влади актуальним питанням є соціально-психологічні аспекти посадових осіб, що розкривають зміст здійснення управлінської діяльності, перед фахівцями державного управління постають проблеми відповідальності представників виконавчої влади. Крім того, визначення ефектив-

© Титаренко Л.М., 2010.

ності управління полягає в пошуку відповідних до проблем дослідження наукових теорій, щодо аналізу феномену бюрократії, його впливу на суспільне життя, дотримання демократичних принципів його функціонування, підвищення соціально-політичного, економічного та культурного рівня суспільства в умовах суспільного розвитку країни.

Соціально-психологічні аспекти державного управління в контексті суспільного розвитку країни розглядають вітчизняні вчені Г. В. Атаманчук, Є. В. Головаха, А. А. Деркач, О. А. Довгополова, Т. Заславська, В. Малиновський, Ю. Тихомиров і ін. Тому особливої ваги у професіоналізації державного управління і державної служби набуває наукове осмислення фундаментальних теоретико-методологічних досліджень проблематики державного управління.

Так у чому ж полягає феномен бюрократії? За Л. Мізесом феномен бюрократії має психологічний аспект. Звертаючи увагу на деформації, які відбуваються в свідомості бюрократа, він вважає, що молода людина, яка прагне кар'єри, в майбутньому ризикує стати гвинтиком в управлінській машині. Характерною рисою бюрократії є, по-перше, те, що вона видає власні накази за всезагальні, які відображають прагнення усіх членів суспільства. Бюрократія – це своєрідна індустрія управління по чіткому впорядкуванню складових владної піраміди [7, 105].

Важливо зазначити, що чимало авторів зверталися до теми бюрократії. Найпоширеніші концепції бюрократичної організації, які залишили особливо помітний слід у сприйнятті цього явища – «критична» (К. Маркс), раціональна (М. Вебер, В. Вільсон), «реалістична» (Г. Саймон), «дисфункціональна» (В. Остром, Д. Валдо, Л. Мізес). У спеціальній літературі існують різноманітні визначення поняття «бюрократія». Цей феномен визначають як: структурно необхідну систему з реалізації економічної діяльності, пов'язаної з державним управлінням; чиновництво, що є певною соціальною групою; управлінський апарат, діяльність якого є підзаконною, але водночас закритою для широкого загалу.

Терміном «бюрократія» найчастіше позначають раціонально-організовану систему управління, у якій справи здійснюються компетентними службовцями на належному професійному рівні в точній відповідності до економічних законів та інших правових норм. Там, де існує державний апарат і державне управління, необхідна бюрократія [4, с. 18]. Це не простий прошарок людей, а певна соціальна спільність, яка представляє себе як елемент внутрішньої структури виконавчої влади, спрямованої на взаємодію держави і громадян у реалізації їх інтересів, прав і накладення на них відповідних обов'язків. Отже, бюрократія – це особливий прошарок урядовців, пов'язаних з управлінням. Вона є особливим типом виконавчої влади з досить складною структурою бюрократичного апарату. Одна частина апарату обслуговує законодавчий процес, виконання законів і судовий захист громадян, інша – підтримує внутрішню і міжнародну рівновагу і безпеку держави. Третім великим загоном управлінських кадрів є технічний персонал апарату управління (секретарі, друкарки, діловоди і т.п.). Поділ апарату управління на три групи не можна абсолютизувати, оскільки функції трьох перерахованих категорій працівників управлінської праці нерозривно зв'язані і переплітаються.

Сьогодні, однак, цю проблему слід розглядати, враховуючи дослідження наукових теорій, основний акцент яких спрямований на аналіз, закономірності функціонування бюрократичного апарату. Зокрема, М. Вебер одним із перших системно опрацював питання ефективності професійної діяльності управлінців. Він розкрив закономірності та зміст функціонування державної машини, розробив концепцію «ідеального типу бюрократії», як найбільш раціонального, інституційного утворення, спрямованого на вирішення складних завдань управління суспільством, визначив основні соціально-професійні характеристики «ідеального чиновника» [4, с.10]. М. Вебер, на противагу критичному сприйняттю бюрократії, висунув ідею «раціональної» бюро-

кратії, як основи економічного розвитку та організації суспільства в цілому. Бюрократія для М. Вебера означала панування професіоналізму над некомпетентністю [4, с. 47].

З погляду М. Вебера, бюрократія не є єдиним однорідно цілим. Існує два її типи: представницька бюрократія і бюрократія, яка опирається на покарання. Представницька бюрократія – це влада, що базується на знаннях та умінні. Вона розуміє спільне або двостороннє прийняття правил організації зацікавленими сторонами. Правила санкціонуються учасниками на тій основі, що вони служать засобом досягнення бажаних цілей, ефективних результатів професійної діяльності. Для забезпечення збереження цих правил застосовуються методи переконання і виховання. Бюрократії ж, яка базується на покаранні, притаманна влада, основана на простому перебуванні на посаді і однобічному прийнятті правил організації, дотримання яких забезпечується при допомозі погроз і покарання. Бюрократія, що спирається на покарання, виникає «частково через розмежування в цілях і тоді покірність переходить в самоціль, влада закріплюється в плані перебування на посаді, а підвладним наказують робити те, що не відповідає їх власним цілям і професійній результативності праці» [4, с. 167].

Видатний німецький учений розглядав бюрократію як апарат панування, вищим досягненням капіталістичної раціоналізації, оскільки бюрократична організація характеризується: ефективністю, яка передбачає використання кваліфікованих працівників на керівних посадах; суворою ієрархізацією влади, що дає змогу посадовій особі, яка займає вищу позицію, контролювати виконання завдань підлеглими співробітниками формально встановленою і чітко зафіксованою системою правил [4, 74]. Вбачаючи перевагу бюрократичної структури виконавчої влади в тому, що вона дозволяє надавати державному управлінню певної усталеності, упорядкованості, функціональної ефективності, М. Вебер наголошував на адміністративно-організаційному аспекті панування бюрократії, що забезпечує структурування і упорядкованість суспільства в цілому.

Організаційні засади реформування, структурування і упорядкованості українського суспільства досліджуються в роботах вчених Т. М. Брус, О. Я. Валевського, В. Я. Малиновського, В. В. Тертички і ін. В них запропоновані наукові підходи до аналізу «цілісної картини» суспільного життя, аналізуються змістовні, функціональні та структурні характеристики професійної діяльності працівників державного управління. Для сучасної бюрократії дійсно характерний процес роздвоєння в поглядах на владу і в способах її узаконення Так вважає і А. Мігранян [11], який вказує, що характер бюрократії є похідним від політичного режиму. На її ірраціональність звертає увагу Р. Мертон, який вбачає її в тому, що функціонери бюрократії переносять акцент з цілей організації на її засоби, які підмінюють початково визначену мету організації [8, с. 11].

Отже, бюрократії властиві як позитивні, так і негативні риси, залежно від політичного режиму. Як бачимо, феномен бюрократії взаємопов'язаний зі зловживанням повноваженнями з боку посадових осіб, що постає проблемою бюрократизму. Феномен бюрократії у співвідношенні з проблемою бюрократизму (владної тиранії), розглядав К. Поппер, характеризує зловживання владою як «тиранію дрібного чиновника». Виконуючи волю класу, який її породив, бюрократія одночасно зберігає основу, яка її живить, себто тиранію дрібного чиновника, так як урядовці частіш за все абсолютизують свої корпоративні інтереси [10, с. 105]. На думку К. Поппера, єдиною гарантією проти зловживання владою є встановлення демократичного контролю над правителями [10, с. 22]. На основі цього, необхідно зазначити, що в умовах демократично організованого суспільства роль державної служби, роль бюрократії полягає насамперед у тому, щоб забезпечувати стабільність і водночас гнучкість державного управління, його чутливість до вимог суспільства. Надмірна залежність державної служби від політичної ситуації становить ризик для стабільності держави, послаблює інституційну спромож-

ність державного управління та знижує якість послуг, які мають бути максимально корисними для людей. Неспроможність посадових осіб органів державної влади втілювати прогресивні напрямки розвитку суспільства є свідченням забюрократизованості та низької ефективності професійної діяльності учасників управлінських відносин.

Виходячи з того, що бюрократія існує майже у всіх великих економічних системах і майже в кожній організації, що має справу з великими масами людей, очевидним є те, що сьогодні вона існує і у більшості малих організацій. Важливість бюрократії можна виправдати, говорячи, що вона дійсно необхідна, щоб великомасштабні організації взагалі існували. Бюрократія сама по собі є необхідною у демократичному суспільстві як сила, що забезпечує і сприяє його самозбереженню. У такому суспільстві бюрократія, як суб'єкт політики, виражаючи інтереси народу, свою політичну діяльність спрямовує на самозбереження і розвиток суспільства, його політичної системи. Виконуючи адміністративні функції управління, бюрократія існує як елемент внутрішньої структури виконавчої влади. Як зазначає начальник Головного управління державної служби України Т. Мотренко: «Багатотисячна армія українських чиновників регулюється низкою діючих законів.. Проте питання, наскільки ця обставина зробила репутацію чиновника чистішою, а думку авторитетнішою, як і раніше, залишається відкритим» [6]. Виступ Т. Мотренка під час круглого столу на тему: «Модернізація державного управління та державної служби: крок до демократичного управління» за участі представників Уряду, інститутів професійної громадськості та міжнародних партнерів, спонукав присутніх до відвертої дискусії та широкого громадського обговорення проекту Концепції державної цільової програми реформування державного управління та державної служби на 2011–2015 рр. Актуальність даної проблематики зростає з огляду на те, що світ переходить від моделі адміністрування державних послуг до моделі сервісної держави. Йде орієнтація на потреби конкретного громадянина замість адміністративного розподілу послуг, ресурсів. Про це на брифінгу в рамках дводенного Міжнародного форуму «На шляху до сервісної держави» заявили відомі фахівці державної служби. Зокрема застосовується принцип «єдиного вікна», де громадянин отримує весь пакет послуг, також послуги переводяться в електронну форму і надаються через Інтернет. Практикується аутсорсинг державних послуг приватним структурам (особливо соціальних), крім тих, що впливають на національну безпеку. В рамках Проекту реформування державної служби спільно з данськими експертами відпрацьована нова редакція Закону «Про державну службу», в якому закладені відповідні матеріальні і моральні стимули для добросовісної роботи держслужбовця, посилення контролю з боку суспільства і влади, спрощені питання найму тощо. Запроваджуються система відокремлення політично - адміністративної посади, апеляційні комісії для досудового вирішення спорів тощо.

За словами керівника відділу політики сусідства МЗС Данії Оле Крістофферсена, в його країні вже давно працює така система, і вона постійно удосконалюється. Данія займає перше місце в рейтингу антикорупції (Україна – 146-те). Саме тому Данія бере участь у впровадженні Проекту в Україні щодо адміністративної культури, зазначив він. Було відзначено, що на першому етапі фінансування Проекту склали 1,5 млн євро, на другому етапі планується подвоїти суму. Проект допомагає крок за кроком рухатись до європейського самовизначення, побудови ринкової демократичної економіки. Данія зацікавлена в контактах з Україною, від цього виграють усі, наголосив О. Крістофферсен [12].

Відповідно, таким чином, така система забезпечує додержання демократичних принципів функціонування суспільства, бюрократія надає владу своєму представникові, який обирається й наділяється необхідними повноваженнями.

Як писав відомий соціолог Людвіг Фон Мізес, даремно критикувати те, що бюрократ педантично дотримує твердих

правил і розпоряджень. Такі правила необхідні. Ці правила є єдиним засобом забезпечити верховенство закону при веденні державних справ і захистити громадян від деспотичної сваволі [7, с. 56]. У випадках, коли у вітчизняних політиків стиль мислення і підхід до вирішення питань багато в чому передбачає домінування особистих, кланових та корпоративних інтересів над суспільними, в угоду власній чи корпоративній користі, ми маємо свідчення вираженого бюрократизму.

Актуальною проблемою вітчизняного сьогодні є те, що покищо слабка спроможність органів державної влади втілювати ефективні напрямки розвитку суспільства є свідченням забюрократизованості професійної діяльності учасників управлінських відносин. У випадку порушення демократичних принципів з боку бюрократії, вона перетворюється на панівну силу незалежно від конкретної форми влади. Такий суб'єкт влади відчужується від решти суспільства, створює бар'єр між народом і владою, свою субкультуру, спосіб життя і політичну поведінку, що є свідченням наявності дисфункціонального бюрократизму.

Наведені ознаки окреслюють те, що на відміну від бюрократії, як об'єктивного явища соціально-економічного життя, бюрократизм – як суспільне явище є своєрідною соціальною хворобою, деструктивним суспільно-небезпечним процесом, який призводить до падіння рівня життя населення. Бюрократизм є глибинним спотворенням економічного розвитку з криміналізацією майже всіх сфер суспільства, ідейним вакуумом у суспільстві. Бюрократизм у кінцевому рахунку розростається в систему бюрократичної влади, заснованої на сукупності формальних і неформальних зв'язків чиновництва з державою. Це всесильний, замкнений, діючий за законами ієрархії, твердий механізм влади, що стоїть над законом і волею членів суспільства. Ця влада перетворюється в самодостатню організацію, що функціонує, виходячи лише з власних інтересів. Основними властивостями бюрократизму є: відчуженість влади від народу і соціальна замкнутість, кастова байдужість до інтересів населення. Соціальні корені бюрократизму полягають в особливостях позиції цієї соціальної групи в суспільстві, в значній своєрідності їх праці. Розглядаючи специфічні особливості бюрократизму, слід виходити з розуміння того, що як і будь-яка соціальна спільнота, керівники мають не тільки загальні з народом, своїм колективом, регіоном економічні інтереси, але і свої специфічні. За певних умов можлива деформація всієї системи соціально-економічних інтересів: створеній для обслуговування суспільства, регіону і т.д. апарат втрачає суто службову роль, концентрує у своїх руках владні повноваження, використовує їх лише у своїх інтересах. Поповнення апарату управління професійно не підготовленими працівниками зумовлює помітний інтерес вітчизняної бюрократії до перенесення атрибутів своєї службової ролі на власну персону [9, с. 68].

Як зазначає Г. Атаманчук, влада дає змогу легше, швидше і на вищому рівні задовольнити економічні, соціальні потреби, подекуди духовні, іноді інтимні. Однак «входження» у владу, перетворене на самоціль, неминуче і істотно деформує свідомість працівників апарату управління, формує своєрідну «функціонерну» свідомість [3, с. 43].

У країні, де демократичні інститути перебувають у процесі становлення, посилення впливу бюрократизму перешкоджає розвитку національної економіки і формуванню регіонального розвитку [5; 11]. Тому сьогодні особливо гостро стоїть двоєдина задача: зберегти і зміцнити апарат управління, здатний до ефективного регіонального розвитку, зростання соціально-економічних перспектив країни, і водночас блокувати бюрократизм. На сторінках провідних економічних і політичних видань друкується чимало напрацювань в питаннях теоретичного обґрунтування соціально-економічного прогресу, суспільних перетворень і розвитку демократичного суспільства з урахуванням кращих світових зразків. Важливими чинниками підвищення ефективності

управлінської діяльності, за умови їх умілого використання, можуть стати соціально-психологічні аспекти управління – засоби і прийоми управлінських впливів, що базуються на використанні об'єктивних наукових положень, методів психології і соціального розвитку суспільного устрою в цілому.

В. Я. Малиновський наголошує, що соціально-психологічні методи управління стали основою підвищення ефективності праці державних службовців, спрямовані на визнання провідної ролі людського фактора в управлінській діяльності. Дані методи дають можливість осмислити суспільні процеси і явища в контексті підвищення професіоналізму управлінських кадрів, оскільки з бюрократії рекрутується нова еліта [5, с. 411]. Слід пам'ятати, що йдучи до влади, демократична еліта критикує привілеї корумпованої бюрократії. Проте, взявши владу в свої руки, частина нової еліти насамперед починає турбуватися про свої власні привілеї.

На думку Г. Ашіна, потрібні певні умови, щоб нова еліта не стала корумпованою, не відірвалася від народу, не перетворилася у деспотичну. Зокрема, це повна гласність, обнародування кожного факту порушення демократичних норм та процедур, що забезпечило б відкритість нової еліти. Причому відкритість у двох аспектах: у першому відкритість передбачає забезпечення росту економіки, соціальної мобільності для найбільш здібних, талановитих представників найширших верств населення, у другому відкритість – це зворотній зв'язок з масами, які залучаються як під час виборчих кампаній, так і в проміжках між ними. Далі, потрібні політичний плюралізм, вільна конкуренція потенціальних еліт, їх взаємна критика і суперництво. Нарешті, необхідне суворе додержання законності, демократичних процедур. Громадянське суспільство не повинно при цьому втрачати контроль над політичною ситуацією в суспільстві і здоровий скептицизм стосовно будь-якої еліти [2, 23].

Принципово важливим є те, що звертаючись до Конституції України як першоджерела з визначення вимог до розвитку суспільства, соціально-орієнтованої політики, громадяни вважають за необхідне звернути увагу на конституційні права та свободи громадян. До таких положень Конституції України, на наш погляд, можна віднести тезу щодо верховенства права, закріплену абзацом першим статті 8. У статті 21 підкреслюється, що права і свободи людини є невідчужуваними та непорушними [1]. Отже, згідно зі змістом законодавства, людський фактор, соціально-психологічні орієнтири гарантовані як найвища цінність суспільства. Людина, її конституційні права є найвищою цінністю держави.

Прем'єр-міністр України М. Азаров зазначив: «роблячи жорсткішими рамки, поставлені чиновникові, треба створювати умови, які б не заохочували його до якихось незаконних дій на державній службі. Нові принципи добору кадрів, їх захищеність від політичних впливів, а також гарантії незалучення у політичні процеси — ось основні месиджі нового закону про держслужбу. А хіба не це лежить в основі протидії вираженого бюрократизму і корупції?» [12]. Треба погодитись з вітчизняними фахівцями, що крім професійних здібностей, модель поведінки фахівців управління повинна ґрунтуватися на врахуванні психологічних, естетичних та етичних здібностей посадових осіб [2; 3; 9]. Глибоке оволодіння змістом, основними положеннями і висновками управлінської науки, її законами і категоріями передбачають поєднання адміністративно-управлінського досвіду з теорією і практикою державного управління. Саме від державних службовців, від рівня їх професіоналізму, моральних якостей залежатиме зниження рівня бюрократизму та успіх демократизації суспільства в цілому [2]. Зростання ролі професійної підготовки державних службовців, зміцнення психології правової культури, моральних цінностей в державному управлінні є закономірним фактором демократичного суспільства. Відповідно, в умовах сучасної України основними вимогами до вирішення суспільних проблем залишаються моральність, професіоналізм, поряд-

ність. Саме від державних службовців, від рівня їх професіоналізму та моральних якостей залежатиме успіх демократизації суспільства.

Література.

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996р. – К.: Преса України, 1997.
2. Ашин Г. К., Лозанский Э. Д., Кравченко С. А. Социология политики: сравнительный анализ российских и американских политических реалий. – М.: Экзамен, 2001. – 238 с.
3. Атаманчук Г. В. Теория государственного управления: Курс лекций. – М.: Юридическая литература, 1977. – 434 с.
4. Вебер М. Избранные произведения: Пер. с нем. – М.: Прогресс, 1990. – 261 с.
5. Малиновський В. Я. Державне управління: Навч. посібн. - Вид. 2-ге. – К.: Атіка, 2003. – 576 с.
6. Т. Мотренко: «Новий закон не можна відкласти ні політично, ні морально» Дзеркало тижня № 50 (778) 19 — 25 грудня 2009]. Як повідомили JeyNews [www.cy-pr.com/analysis / jeynews.com.ua].
7. Мизес Л. Всемогущее правительство — Челябинск: Социум, 2009. — 466 с.
8. Мертон Р. Социальная структура и аномия // Социология преступности (Современные буржуазные теории) Москва, 1966. Перевод с французского Е. А. Самарской. Редактор перевода М.Н. Грецкий. Издательство «Прогресс». С. 299–313.
9. Пірен М. Еліта та її роль у демократичних перетвореннях України: Монографія/ За ред. М. І. Пірен, В. А. Ребкала. – К., УАДУ, 2003. – 180 с.
10. Поппер К. Відкрите суспільство і його вороги. – К.: Основи, 1994. – Т. 2–150 с.
11. Л. Шевцова О поиске смысла политики и власти: размышления о книгах А.Миграняна ate: 04-01-2002(SMY-No.004).
12. <http://www.ukurier.gov.ua>. І. Ведерникова. Шлях до сервісної служби. Урядовий кур'єр. № 113 (4264) 23 червня 2010 року.

УДК 328.18

Дмитро Шелест

РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОБ'ЄДНАНЬ У СТАНОВЛЕННІ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Досвід багатьох демократично зорієнтованих країн світу переконливо свідчить, що наявність у суспільстві плюралістичної системи різних політичних громадських об'єднань є важливою передумовою політичної соціалізації людини, її включення в суспільно-політичне життя та державотворчі процеси становлення публічної влади. За умов дійового функціонування громадських об'єднань уможливорюється адекватне відбиття інтересів різних соціально-демографічних груп, вихід у легітимний правовий простір, що підвищує рівень політичної рівноваги та стабільності, впорядкованості соціальних інновацій та практичних дій його членів. У свою чергу, це створює певну противагу посиленню зловживань влади, авторитаристським та радикальним настроям, у кінцевому підсумку зумовлює нормальне функціонування суспільства на законодавчому рівні [1].

Нинішній нестійкий та перехідний стан функціонування регіональних громадсько-політичних структур, кон'юкту-

© Шелест Д.С., 2010.